

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**12 Mayıs 2020
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

12 Mayıs 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Ön Lisans-Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Proje Geliştirme, Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 27/2/2020 Tarihli ve 2016/60589 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 5/3/2020 Tarihli ve 2016/13846 Başvuru Numaralı Kararı

KKB, salgının tarım ve gıdaya etkisini mercek altına aldı

Tarım sektörüne yönelik yeni bir rapor hazırlayan Kredi Kayıt Bürosu, "Koronavirüsün Tarım ve Gıda Sektörüne Etkileri" başlıklı raporunda, salgının makroekonomik etkileri ile tarımsal üretime ve tarım değer zincirinin diğer paydaşlarına etkisini ortaya koydu.

11 Mayıs 2020

Kredi Kayıt Bürosu (KKB), Türkiye'deki çiftçilerin finansmana erişimini kolaylaştırmak için 2014 yılında hizmete sunduğu Tarım Kredileri Değerlendirme Sistemi'ni (TARDES) Türkiye'deki finansal kuruluşlardan tarım kredisi almak isteyen çiftçilerin kredi değerlendirmesini hızlı, pratik ve doğru bir şekilde yapmalarını sağlayan yenilikçi bir sistem olarak hayata geçirdi.

Tarım sektörünü daha iyi analiz edebilmek ve sektörün ihtiyaçları anlayabilmek adına KKB tarafından her yıl düzenli olarak tarım saha araştırması raporu hazırlanmaktadır. Bununla birlikte tarım sektörünün dinamikleri her 3 ayda bir yayınlanan tarım sektör raporu ile yakından takip edilirken, tarıma etki edebilecek güncel konular kapsamında özel olarak araştırma yapılmaktadır. COVID-19 salgını tarım sektörünü de etkisi altına alan bu özel durumlardan biridir.

KKB yayınladığı “Koronavirüsün Tarım ve Gıda Sektörüne Etkileri” başlıklı raporda, 2020 Nisan ayından itibaren koronavirüs salgının Türkiye ve dünya tarım ve gıda sektöründe yol açtığı önemli gelişmeleri bir araya getirdi. Rapor, KKB ve Frankfurt School of Finance & Management’in uzmanları tarafından hazırlandı.

Salgından en çok Çin, ABD, İspanya, İtalya ve Fransa etkilendi

Raporda salgının en çok etkilediği ülkeler arasında Çin, ABD, İspanya, İtalya ve Fransa yer alıyor. Dünyanın en önde gelen tarımsal üretim, ihracat ve ithalat ülkeleri olması sebebiyle de salgının tarım ve gıda sektörüne etkilerinin küresel boyutta olacağı ve tüm ülkeleri etkileyeceği öngörülüyor. Türkiye, salgının gecikmeli başladığı ve sürecin bu ülkelere göre daha iyi yönetilmesi sebebiyle de önemli bir tarım ülkesi olarak raporda öne çıkıyor. Bu nedenle Türkiye’nin tarım ve gıda sektöründeki gelişmeler hem Türk halkı hem de dünya toplumları açısından büyük önem taşıyor. Birçok ülke salgına cevap olarak tarım ve gıda sektörleri için farklı risk azaltıcı ve uyum önlemleri alıyor. Alınan önlemler gruplandığında, tarım ve gıda dağıtım zincirinin sürekliliği, tarım değer zincirinin finansal açıdan sürdürülebilirliği, tarım işçiliği, yerel gıdayı özendirme, tarımda dijitalleşme ve veri paylaşımı başlıklarının öne çıktığı gözlemleniyor.

Türkiye’de tahıl ve baklagil üretimini artırıcı tedbirler alınması gerekiyor

Ev dışı gıda tüketiminin neredeyse sona ermesi ve küresel gıda ticaretinin kesintiye uğraması nedeniyle, salgının ilk aşamada küresel gıda talebini azalttığı gözlemleniyor. Fakat ülkelerin karşı karşıya kaldığı yaz mevsimi öncesinde zayıflayan ürün stokları, lojistik ve taşıma problemleri, insan hareketlerindeki kısıtlamalar gibi nedenlerle iç piyasalarda “gıda paniği” yaşanıyor.

Salgının başlangıcında işlenmiş ve dayanıklı gıda maddelerine olan aşırı talep şimdilik gıda işletmelerinin stok yapısını bozduğu ancak bu durumun kısa sürede yeni bir denge seviyesine ulaşması bekleniyor. Bu ortamda iki sevindirici gelişme dikkat çekiyor; küresel olumlu hava koşullarına bağlı olarak iyi miktarda rekolte beklentileri ve petrol fiyatlarındaki gerilemeye bağlı olarak düşen küresel gıda fiyatları. Salgın döneminde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de özellikle buğday, mısır ve pirinç ve fasulye, mercimek, nohut stokları önem arz ediyor. Bu ürünlerin çoğunda arz açığı bulunduğundan bu süreçte tahıl ve baklagil üretimini artırıcı tedbirler de alınması gerekiyor.

Raporun dikkat çekici bir diğer sonucu ise salgın döneminde sebze ve endüstriyel bitkilerde arzı önemli olan ürünlerin patates, kuru soğan ve ayçiçeği olacağı öngörülüyor. Türkiye’nin uzun yıllardır arz açığı bulunan ayçiçeği çok fazla sulama istemeyen ve Türkiye iklimine çok uygun bir ürün olduğundan üretimin daha fazla

özendirilmesi gerekiyor. Soğanda ise ilk defa 2019'da arz açığı olduğu da gözlemleniyor.

Sözleşmeli üretime talep artacak

Salgın öncesindeki dönemde Türkiye'de sözleşmeli üretimin hakkettiği yere gelememesinin nedeni çiftçi ve sanayici arasındaki güvenin ve entegrasyonunun zayıf olmasından kaynaklandığı düşünülüyor. Yeni dönemde bu paydaşların birbirlerini daha fazla dinlemeleri, planlı ve sözleşmeli üretime yönelmeleri, salgın gibi kriz dönemlerinde duruma özel iş birliği yapmaları öneriliyor. Salgın dönemi ve sonrasında sözleşmeli üretime ve etkin üretici örgütlerine olan ihtiyaç ve talebin de artacağı belirtiliyor. Çiftçilerin tarım, iklim, bankacılık ve kamu hizmetleri konularında dijital bilgi servislerine ve teknolojilere yönlendirilmesinin daha çok gündeme gelmesi beklenirken bu durumun hem temas riskini daha da azaltması hem de çiftçinin iş verimliliğini artırması bekleniyor.

Hijyen kurallarına uyanlar ayakta kalacak

Yeni dönemde gıdaların ambalajlama, depolama, taşıma aşamalarında ürünlerin temas ve hijyen kurallarına uygun olarak tüketicilere sunulması bekleniyor. Ürününü doğrudan perakende olarak satan çiftçiler, aile gıda işletmeleri ve gıda esnafları bu durumu dikkate almadıkları takdirde büyük işletmelere karşı rekabet avantajlarını yitirebilecekleri düşünülüyor.

Tarım değer zincirinde ürünler hasat edildikten sonra çiftçiler alıcılar ve toplayıcılarla muhatap oluyor. Çiftçilerin bu işletmelerle ve çalışanlarıyla fiziksel temasının, yükleme ve boşaltma aşamalarındaki teması da azaltması gerekiyor. Koronavirüs salgını ile birlikte lisanslı depolara olan ilginin de artırması bekleniyor. Lisanslı depolar, ürünleri uygun fiziki koşullarda, herhangi bir kontaminasyona ve rutubete maruz kalmadan saklayabiliyor. Ayrıca depoların çoğunda ürün kabulü, yükleme ve boşaltma işlemleri temassız olarak gerçekleşiyor.

KKB, çiftçilerin alacakları için doğru kontrol araçlarını kullanmalarını öneriyor

Tüm finansal kuruluşların teknolojik açıdan salgına uyum sağladığı ve müşterilerine uzaktan en iyi hizmeti vermeye çalıştığı bir ortamda sunulacak tüm hizmetlerin tarım kesiminin finansal okuryazarlığını ve iş verimliliğini artıracığı da öngörülüyor. Bankacılık ve finans sektörü salgından etkilenen işletmelere elinden gelen desteği sunmaya devam ederken tarım kredilerinin birçoğunun vadesi hasattan sonra dolduğundan aynı desteğin o dönemde de sunulması gerektiği sonucu ortaya çıkıyor.

Arz ve talep dengesizliğinin oluşabileceği böyle bir dönemde çiftçilerin ürün bedeli alacaklarını sorunsuz bir şekilde tahsil etmesi tarımsal üretimin sürekliliği açısından da önem kazanıyor. Bu nedenle KKB alacaklarda belgesiz satışların yapılmaması ve çiftçinin alacaklarını Findeks aracılığıyla sunulan Karekodlu Çek Raporu, Çek Raporu, Risk Raporu ürünleri üzerinden güvenle takip edebileceklerini belirtiyor.

KKB tarım saha araştırmaları ile sektöre önemli katkılar sağlıyor

KKB, 2019 yılında tarım sektörü adına önemli bir saha çalışmasına da imza attı. 2019 yılı üretim sezonu itibarıyla aktif olarak tarımsal üretim yapan 980 çiftçi ile birebir anket yoluyla gerçekleştirdiği “2019 Türkiye Tarımsal Görünüm Saha Araştırması” sonuçlarına göre, Türk çiftçisinin ortalama tarım tecrübesi 23 yıl çıkarken çiftçilerin en çok yetiştirdiği tarla bitkisi buğday, sebze bitkisi domates ve meyve bitkisi karpuz oldu.

Hayvancılık yapan işletmelerin %66’sı süt ineği yetiştirirken TARSİM tarım sigortası kullanan çiftçiler ise %24 olarak ölçüldü. Ankete göre Türkiye’deki çiftçilerin gelişmiş ülkelere göre daha genç bir çiftçi kesimine sahip olduğu, Avrupa Birliği’nde ortalama çiftçi yaşı 51 iken, Amerika’da 58 olduğu gözlemlendi. Hayvancılıkta profesyonelleşmiş işletme sayısı her geçen gün artarken 2001’de %2,4 olan “sadece hayvancılık” yapan işletme oranı, 2019 yılında %13,6 olarak ölçüldü. Sonuçlarda Türkiye tarımında kadın istihdamının payı %44 çıkarken bu rakam tarım dışı sektörlerde %30 olurken kadınların tarımda daha çok istihdam edildiği sonucu ortaya çıkıyor.

Görüşülen çiftçilerin %44’ü sadece tarım yapıyor ve aile üyeleri dahil olmak üzere başka bir gelir getirici faaliyette de bulunmuyor. Çiftçilerin %24’ü aynı zamanda esnafılık tüccarlık yapıyor, %18’i maaşlı bir işte çalışıyor ve geri kalan %18’i ise emekli maaşı alıyor. Bunların dışında tarla/ev/dükkân kirası elde eden, taşımacılık yapan, makine/traktör kiralayan çiftçiler de bulunuyor.

400 ürüne daha ilave gümrük vergisi getirildi

Geçici süreyle ek gümrük vergisi getirilen mallara 400 ürün daha eklendi. Resmi Gazete'nin dünkü mükerrer sayısında yayınlanan İthalat Rejimi Kararına Ek Karar uyarınca, aralarında buzdolabı, bulaşık makinesi, klima, müzik aletleri, spor malzemeleri i ile altın ve kıymetli taşarlardan mücevheratın da yer aldığı 400'ün üzerinde e ürüne daha yüzde 30'a a varan oranlarda ila- - ve gümrük vergisi uygulanacak. Uygulama 30 Eylül tarihine kadar devam edecek. 21 Nisan'da da 3 binin üzerinde ürünün ithalatına ek vergi getirilmişti. Salgının Türkiye ekonomisindeki olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla alındığı belirtilen bu kararla ayrıca yerli sanayinin ithalat baskısına karşı korunmasının da amaçlandığı bildirildi. İthalatta 21 Nisan'da 3 binin üzerinde ürüne getirilen ek gümrük vergisinin ardından, dün 400'ün üzerinde ürüne daha 30 Eylül 2020'ye tarihine kadar yüzde 30'a varan ek vergi getirildi. Ek vergi 1 Ekim 2020'den itibaren ise yüzde 25'e inecek.

Koronavirüsün Türkiye ekonomisindeki olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla alındığı belirtilen bu karar ile ayrıca yerli sanayinin ithalat baskısına karşı korunmasının da amaçlandığı bildirildi. Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayınlanan İthalat Rejimi Kararına Ek Karar uyarınca, aralarında buzdolabı, bulaşık makinesi, klima, müzik aletleri, spor malzemelerinin yer aldığı 400'ün üzerinde ürüne ek vergi getirildi. Karara göre ek gümrük vergisi, ithalatta alınan gümrük vergileri ve diğer mali yükümlölüklerden ayrı olarak tahsil edilerek, genel bütçeye irat olarak kaydedilecek.

Kararın yayımından önce Türkiye'ye sevk edilmek üzere taşıma belgesi düzenlenerek yükleme yapılmış olan eşya, 15 gün içinde tescil edilmesi halinde yüzde 25'e kadar ek vergiye tabi olacak.

19 Mayıs dahil 4 gün sokağa çıkma yasağı

Cumhurbaşkanı Erdoğan: 9 ilimizde daha giriş-çıkış sınırlaması kaldırıldı

Koronavirüs salgınıyla mücadele kapsamında 16-17-18-19 Mayıs günlerinde 4 gün boyunca sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. 9 ilde daha şehirler arası giriş çıkış sınırlandırması da sona erdirildi. Böylece sınırlandırmanın sona erdiği il sayısı 16'ya çıktı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, dün kabine toplantısı sonrasında açıklamalarda bulundu. Erdoğan'ın açıklamaları satır başlarıyla şöyle:

Vatandaşlarımızın hayatı normalleştirme adımlarını, 10 Mart öncesine dönüş gibi algılamaması gerekiyor. Hayatımızı uzunca bir süre salgın tehdidine karşı bizi koruyacak tedbirlere göre devam ettirmek durumundayız.

Biz Bize Yeteriz Türkiye Kampanyası'nda bağış tutarı 2 milyar lirayı buldu. Bu kampanya Ramazan ayı sonu itibariyle bitecek.

Başakşehir Şehir Hastanesi'ni 21 Mayıs'ta Japonya Başbakanı Abe'nin de telekonferansla katılımıyla açacağız.

Mücbir sebebe dayalı olarak 6 ay süreyle ertelediğimiz SSK ve BağKur primi ödemelerinin tutarı 40 milyar lirayı buldu.

Emeklilerimizin bu ayki maaş ödemelerini 15 Mayıs'tan itibaren hesaplarına yatırmaya başlayarak bayrama kadar bitireceğiz.

Mayıs ayı içinde ödenecek işsizlik maaşını öne çektik.

Noterler normal çalışma dönemine geçecek.

Bez maske için de standartlar belirledik. Bu maskelerin de üst fiyat belirlenerek satışına izin verilecek.

7 ile ilaveten Adana, Diyarbakır, Mardin, Trabzon, Ordu, Denizli, Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Tekirdağ'da şehirlerarası giriş-çıkış kısıtlamasını sona erdirme kararı aldık.

Salgın sonrası siyasi ve ekonomik bakımdan yeniden şekillenecek küresel sistemde ülkemizi daha avantajlı bir konuma getirmeyi hedefliyoruz.

Yaşlılar, 17 Mayıs'ta 11.00-17.00, 20 yaş altı da 20 Mayıs ve 22 Mayıs'ta sokağa çıkabilecek.

İşgücü dışında kalan nüfus 31 milyonu aştı

İşsizlik oranı, virüs etkisi öncesini kapsayan şubat döneminde yüzde 13,6'ya geriledi. İşsizlik oranındaki düşüş esas olarak işgücünü katılımın azalmasından kaynaklandı. İşgücü dışında kalanlar geçen yılın aynı dönemine göre 2 milyon 120 bin kişi artarak 31 milyon 137 bin kişi ile tarihi en yüksek seviyeye ulaşmış durumda. İstihdam ise 602 bin azalışla ve 26 milyon 753 bine geriledi. Koronavirüs salgının etkilerinin hissedilmeye başladığı Mart 2020 dönemi öncesinde işsizlikte yüksek, ama önceki aylara göre düşen seyir işgücü dışında kalanların artışıyla gerçekleşti. Şubat döneminde istihdam da işgücü de azaldı. Şubat 2020'de geçen yılın aynı dönemine göre çalışabilir nüfus 1 milyon 18 bin kişi artarken, işgücü 1 milyon 102 bin kişi azaldı. Böylece işgücü dışında kalan nüfus ise 2 milyon 120 bin kişi arttı. İşgücü dışında kalan nüfusta 31 milyon 137 bin kişi ile tarihi en yüksek seviyeye ulaşıldı. TÜİK verilerine göre geçen yıl şubatta yüzde 14,7 ile işsizlik oranı yılın en yüksek seviyelerindeydi. Bu yıl henüz koronavirüs salgını etkilerinin tam hissedilmediğı Şubat döneminde oran yüzde 13,6'ya indi. Hem geçen yılın çok yüksek seviyesinden dönölmesi nedeniyle baz etkisi hem de işgücü dışında kalanların artışıyla işsizlik oranında düşüş yaşandı.

Koronavirüs etkileri henüz yok

TÜİK verilerine göre işgücü 1 milyon 102 bin kişi azalışla 30 milyon 982 bin kişiye geriledi, istihdam ise 602 bin kişi azaldı ve 26 milyon 753 bine geriledi. Tarımda istihdam kaybı 530 bin kişi, inşaatta 93 bin kişi. Hizmet sektöründe ise 183 bin kişi işini bir yılda kaybetti. Koronavirüs etkisiyle martta hizmet sektöründe çok fazla işletmenin kapatılması, sanayide üretime ara verilmesi istihdam ve işsizlik oranındaki kötü gidişi artıracak. İşten çıkarmanın yasaklanması ve ücretli izin uygulaması getirilmesine rağmen yine de işsizlik verilerinde koronavirüs etkisinin görölmesi bekleniyor.

İmalat sanayinde 194 bin yeni istihdam

Sektörlerdeki bir yıllık istihdam değışimi dikkat çekti. Tarımda 530 bin kişilik istihdam kaybı var. Enerji sektöründe ise 16 bin kişilik istihdam kaybı yaşanırken inşaatta 93 bin kişi bir yılda işini kaybetti. Ticarete 135 bin kişilik, turizmde 14 bin kişilik, sanatta 32 bin kişilik ve idari destek ve hizmet sektöründe ise 71 bin kişilik istihdam kaybı yaşanmış. Bunun yanı sıra madencilikte 28 bin, imalat sanayinde ise 194 bin kişilik yeni istihdam sağlanmış durumda.

İstihdamda artış gösteren diğer sektörler ise 16 bin kişi ile ulaştırma, 8 bin ile bilgi iletişim, 55 bin kişi ile finans, 27 bin kişi ile gayrimenkul, 17 bin kişi ile kamu yönetimi, 57 bin kişi ile eğitim ve 17 bin kişi ile sağık sektörü.

KDV iadesinde teminat dönemi başladı

Mücbir sebep kapsamında teminat gösterilerek KDV iadesi yapılmasına ilişkin düzenleme uygulamaya girdi. Mükelleflerin almaları gereken KDV iadeleri finansman sıkıntısı yaşamakta olanlar açısından çok önemli ancak iş dünyasının beklentisinin iade sürecinin daha da kolaylaştırılması.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca çıkarılan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile Koronavirüs (COVID-19) salgınından ve bu kapsamda alınan tedbirlerden doğrudan etkilenen mükelleflerin mücbir sebep halinde olduğu kabul edilmişti. Bu mükelleflerin Mart, Nisan ve Mayıs 2020 vergilendirme dönemlerine ilişkin KDV Beyannameleri ile Form Ba-Bs bildirimlerinin verilme ve oluşturulması sürelerini sırasıyla 27 Ekim 2020, 27 Kasım 2020 ve 28 Aralık 2020 gününe kadar uzatılmıştı.

Bu düzenleme karşısında KDV iadesi talep edecek olan mükelleflerin aklına gelen ilk soru KDV iadesi alacaklarını nasıl talep edebilecekleri ve alacakları olmuştu. Çünkü krizden etkilenen mükelleflerin KDV iadelerini de alamamaları işlerinin daha kötüye gitmesi anlamına gelecekti.

Bunun nedeni şuydu: İade talep eden mükellefler bilirler ki iade taleplerinin sonuçlandırılması "KDV İadesi Risk Analiz Sistemi (KDVİRA sistemi)" tarafından yapılan sorgulama neticesinde üretilen "kontrol raporunda" olumsuzluk olmamasına ve/veya tespit edilen olumsuzlukların giderilmesine bağlıdır. Dolayısıyla mücbir sebep kapsamında olduğu kabul edilen mükellefler tarafından verilmeyen beyanname ve bildirimler dolayısıyla Kontrol Raporlarında ortaya çıkacak olan olumsuzluklar iade sürecini tıkayabilecekti.

Gelir İdaresi Başkanlığınca çıkarılarak 8 Mayıs 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği değişikliği ile bu durum bir nebze olsa giderilmeye çalışıldı.

Önce iade talebinde bulunacak mükelleflerin KDV Beyannamelerini vermesi gerekiyor. Düzenleme kapsamında ilk yapılması gereken ise mücbir sebep kapsamında olsun veya olmasın, mükelleflerin KDV iade talebinde bulunabilmeleri için, beyannamelerini vermeleri ve bu beyannamelerde iadesi talep edilen KDV tutarı göstermeleri gerekiyor.

Daha sonra eksik kontrol kısmına isabet eden tutar için teminat alınarak iade yapılıyor. İade konusunda Tebliğ ile iki aşamalı çözüm getirildi. Birinci aşamada mükelleflerin KDV iade talepleri, alt yüklenicilerin vermedikleri beyannamelere/ bildirimlere ilişkin isabet eden kısım ile ilgili olarak teminat alınarak iade yapılması, ikinci aşamada ertelenen beyanname ve bildirimlerin verilmesinden sonra nihai kontrollerin yapılarak işlemlerin kesinleştirilmesi öngörüldü.

Birinci aşamada iadenin nakden veya mahsuben talep edilmesine ve mükellefin sahip olduğu sertifikalara göre kontrol raporlarındaki mücbir sebep nedeniyle KDV beyannamesi vermemesi ve/veya BaBs bildiriminde bulunmamasından kaynaklandığı tespit edilen olumsuzluklara isabet eden kısmın iadesi için yüzde 12,5'dan yüzde 120'ye değişen oranlarda teminat gösterilerek iade talepleri sonuçlandırılabilir. Mücbir sebep hali dışındaki, tespit edilen olumsuzluklara isabet eden nakden iade talebi genel hükümler çerçevesinde değerlendirilecek.

İkinci aşamada KDV beyannamelerinin ertelenen verilme tarihinin dolmasını müteakip söz konusu iade taleplerine ilişkin olarak KDVİRA sistemi tarafından yeniden sorgulama yapılarak rapor üretilecek ve mükelleflerin mücbir sebep kapsamındaki dönemlere ilişkin nakden ve mahsuben iade talepleri bu raporlar dikkate alınarak vergi dairelerince genel hükümler çerçevesinde sonuçlandırılacaktır.

Bakanlık yapmış olduğu bu düzenleme ile KDV iadelerinin önünü açmada önemli bir adım atmıştır. Ancak, alış yapılan firmaların alış yaptığı firmaların mücbir sebep kapsamında beyannamelerini vermemelerinin sorumluluğunun iade talep eden mükellefe yükletilmesi, sistemin aksak yönlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mükelleflerin almaları gereken KDV iadeleri finansman sıkıntısı yaşamakta olanlar açısından çok önemli olup; iş dünyasının beklentisinin iade sürecinin daha da kolaylaştırılmasıdır.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Mayıs ayı içerisinde

- Emlak vergisi 1. taksidinin ödenmesi gerektiğini
- İşyerlerine ait çevre temizlik vergisinin 1. taksidinin ödenmesi gerektiğini,
- Veraset vergisinin taksit ödeme ayının da bu ay olduğunu,
- Ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin bu ay vergi levhalarını da interaktif vergi dairesinde oluşturarak saklamaları gerektiğini, yapılmamasının cezasının 350 TL olduğunu,
- Yabancı sermayeli şirket ve şubelerin, sermaye ve faaliyetlerine ilişkin olarak, Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Faaliyet Bilgi Formu'ndaki alanları doldurması gerektiğini,
- İrtibat bürolarının, geçmiş yıl faaliyetlerine ilişkin Bilgi Formunu, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne göndermek zorunda olduğunu;
- Harçlar Kanunu gereği, bağımsız denetim kuruluşlarının yetkilendirme belgeleri için nispi harcı bu ay içinde ödemeleri gerektiğini,
- Harçlar Kanunu gereği, elektrik üretim faaliyetinde bulunan kurumların elektrik üretim lisansı harcını bu ay içinde ödemesi gerektiğini,

Biliyor muydunuz?

Nakdi ücret desteği nasıl uygulanacak?

Ücretsiz izne çıkanlar işçilere yönelik getirilen nakdi ücret desteği ile ilgili olarak yaşanan tartışmaların yanı sıra uygulamaya ilişkin tereddütlerde yaşıyor. Nakdi ücret desteği nedir ve nasıl uygulanacak?

- Nakdi ücret desteğinden kimler yararlanı?
- Nakdi ücret desteği için nereye nasıl başvurulur?
- Nakdi Ücret desteğinden yararlananlar, SGK'ya nasıl bildirilecek?
- Nakdi ücret desteği tutarları ne kadardır?
- Nakdi ücret desteği tutarları nasıl ödenecektir?
- Nakdi ücret desteğinden yararlananların GSS primlerini kim ödeyecektir?
- Nakdi ücret desteği kapsamında yanlış bilgi verilmesinin yaptırım var mıdır?
- Nakdi ücret desteği kapsamında bilinmesi gereken başka hususlar nelerdir?

Soruların yanıtlarını dunya.com'dan okuyabilirsiniz

Küresel piyasalarda bu sabah

7,27'lik tarihi seviyeleri gördükten sonra düşüşe geçen dolar/TL, güne 7,05 seviyelerinden başladı. Salgında ikinci dalga endişesi, küresel piyasalar üzerinde baskı unsuru olmaya devam ediyor.

12 Mayıs 2020

Normalleşme sürecine giren ekonomilere yönelik vaka sayılarındaki artış ve salgında ikinci dalganın yaşanabileceği endişeleri dünya borsaları üzerinde baskı unsuru olmaya devam ediyor. ABD borsaları dün kapanışa doğrueksiye geçerken bu sabah saatleri itibarıyla ABD vadeliileri de ekside seyrediyor. Asya piyasalarında da Japonya hariç satıcılı bir gün yaşanıyor.

Yurt içinde ise önemli bir ekonomik veri bulunmazken Hazine ihalelerinin yanı sıra küresel piyasalara yönelik gelişmeler takip edilecek. Özellikle ABD'den gelecek enflasyon verisi tüm dünya piyasalarında merakla bekleniyor.

Geçtiğimiz hafta 7,27 ile tarihi zirveleri gördükten sonra düşüşe geçen dolar/TL, bu sabah saatlerinde 7,05 seviyelerine çekildi. Saat 08:20'de kur 7,0555'ten; euro/TL 7,6370'den el değiştiriyor.

Suudi Arabistan'ın ek kısıntı kararı petrolü destekliyor

Suudi Arabistan'ın global petrol piyasasında arzç-talep dengesinin sağlanmasının hızlanması için Haziran'da ek 1 milyon varil/gün üretim kısıntısına gideceğini duyurması, uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarına destek veriyor. Ancak koronavirüs salgınında ikinci dalganın yaşanabileceği endişelerinin gündemdeki yerini koruması petrol fiyatlarında ciddi bir yukarı hareketin yaşanmasını engelliyor.

Brent petrolü şu sıralarda düne göre 8 cent artışla 29,71 dolar/varil seviyesinden işlem görüyor. ABD ham petrolü de 22 cent yükselişle 24,36 dolar/varil seviyesinde.

Varlık Fonu, Vakıfbank'a da hissedar oluyor

Türkiye Varlık Fonu üç kamu bankasının çekirdek sermayelerinin 21 milyar lira artırılması için çalışmalarına başladı. Bu sermaye artırımıyla Varlık Fonu Vakıfbank'ta da hissedar olacak.

Türkiye Varlık Fonu (TVF), Ziraat, Halk ve Vakıfbank'ın sermaye yapılarının güçlendirilmesi ve yeterliliklerinin desteklenmesi için çekirdek sermayelerinin 21 milyar lira artırılması için gerekli çalışmaları başlattığını duyurdu. Bu işlemle ayrıca Varlık Fonu Vakıfbank'ta da hissedar konumuna gelecek.

TVF'den yapılan açıklamada Nisan 2019'da, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Yeni Ekonomi Programı çerçevesinde ve TVF'nin finansal piyasalarda istikrar ve derinliği destekleme misyonu doğrultusunda kamu bankalarına toplam 3.7 milyar Euro ilave ana sermaye desteği sağlanması konusunda görev üstlendikleri hatırlatıldı. Bu doğrultuda da üç bankanın çekirdek sermayesinin 21 milyar lira artırılması için çalışmaların başladığı belirtilen açıklamada şöyle denildi: "Ziraat Bankası'nın tamamı, Türkiye Halk Bankası'nın ise çoğunluk hissesi TVF bünyesinde bulunmaktadır. TVF'nin Vakıfbank'ta da hissedar olacağı bu işlemle birlikte üç banka arasındaki koordinasyon ve sinerji daha da güçlenmiş olacaktır. Söz konusu sermaye desteği ile finansal ve ekonomik istikrarın sağlanmasında kritik rol üstlenen kamu bankalarının COVID-19 salgınının ekonomi üzerindeki etkileri ve buna bağlı küresel piyasadaki dalgalanmalara karşı daha güçlü hale gelmeleriyle önümüzdeki dönem büyüme stratejilerini sürdürmeleri amaçlanmaktadır."

Açıklamada işlemin finansmanının Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ikrazen ihraç edilen devlet iç borçlanma senetlerinin piyasa rayicinden bankalara satışından elde edilecek nakitle karşılanacağı belirtildi.

60 milyon iş tehlikede

McKinsey'in yeni raporu Avrupa genelinde 60 milyona yakın istidamın yok olabileceğini öngörüyor. İkinci dalga en büyük endişe ve 2023'e kadar tam iyileşme beklenmiyor.

12 Mayıs 2020

Uluslararası danışmanlık şirketi McKinsey'in Avrupa genelinde (Birleşik Krallık da dahil) COVID- 19 nedeniyle yaklaşık 60 milyon istihdam yok olabileceğini öngördü. Aşının bulunma süresinin uzaması ise kıtanın iş gücünün yüzde 26'sına denk gelen bu rakamı daha da yükseltebilir.

"Avrupa'yı yeniden başlatmak: COVID-19 sonrası Avrupa nasıl canlanır" başlıklı web seminerinde konuşan McKinsey Ekonomi ve Araştırma Direktörü Tera Allas, dün açıkladığı raporun sonuçlarına göre Avrupa'daki işgücünün yüzde 26'sının risk altında olduğunu ve 59 milyon istihdamın yok olma riski taşıdığını söyledi.

'Ücretsiz izinler işten çıkarmaya dönebilir'

Allas, istihdama etkilerin şimdiden görüldüğünü ve en kırılgan kesimlerin daha fazla etkilendiğini belirterek "Bölgesel farklılıklar muhtemelen daha da artacak. Ücretsiz izinlerin işten çıkarmalara dönüşeceğini görebiliriz" dedi. COVID-19 sürecinde İspanya, Fransa, Almanya ve Birleşik Krallık'ta milyonlarca kişi ücretsiz izne çıkarıldı veya kısa süreli çalışma programına dahil edildi. İşsizlik oranları da hızla yükseliyor.

Etkinlikte konuşan McKinsey kıdemli ortağı Sebastian Stern ise Avrupa genelinde GSYH'nin muhtemelen 2023'e kadar iyileşmeyeceğini öngördüklerini belirterek "Talep, GSYH şokunda ana etken. Ekonomik güven Avrupa'da ABD ve Çin'dekinden daha kötü. Talebi yönlendiren bir etken olduğundan ekonomik güven her zamankinden daha önemli" dedi.

‘İkinci dalga en büyük endişe’

Müşterilerinin en çok neyden endişeli olduğuna ilişkin soruya Stern’in yanıtı “İkinci dalga” endişesi oldu. Stern yöneticilerin en çok ‘aç-kapa’ gerektiren bir salgın dalgasına girilmesinden endişe ettiğini söyledi. Çalışanların işe gelmekten korkmasına neden olacak ‘güven’ konusunun ikinci sorun olduğunu belirten Stern belirsizliği de en büyük endişeler arasında saydı. Stern, aşının bulunma süresinin ise tüm beklentileri etkileyecek bir unsur olduğunu ve belirsizlik nedeniyle bunu baz senaryolarına henüz katmadıklarını söyledi.

Avrupa açılırken, Asya’da ikinci dalga

Asya genelinde bazı ülkelerde vakalarda yeniden artışlar görülmeye başlandı. Güney Kore’de ikinci dalga endişesiyle klüp ve barların kapatılmasının ardından, Çin’de kuzeydeki Jilin eyaletinde Şulan kenti 11 yeni vakanın ortaya çıkması sebebiyle karantinaya alındı. Günlük ihtiyaçların karşılanması için her aileden sadece bir kişinin dışarı çıkılmasına izin veriliyor. Salgının ilk merkezi olan ve karantinanın 8 Nisan’da kaldırıldığı Wuhan’da da ülke dışı kaynaklı olmayan beş vaka görüldü.

‘Hemen açılmayız, tetikte kalmalıyız’

Birleşik Krallık Başbakanı Boris Johnson kademeli gevşetme planını açıklarken ikinci dalgaya imkan vermenin ‘delilik’ olacağını söyledi ve halkı risklere karşı “tetikte kalmaya” çağırdı. Salgına ilişkin acil durum halinin 1 ile 5 arasında bir skalada ilerleyeceğini ve ülkenin şu anda 4 düzeyinde olduğunu belirten Johnson, en önemli unsurun hastalığın bulaşıcılığını gösteren R katsayısını 1’in altında tutmak olduğuna vurgu yaptı ve gevşeme adımlarının gerekirse tersine dönebileceğini söyledi.

Dışışleri'nden ortak bildiriye sert tepki

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Aksoy, Mısır, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Fransa ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) ortak bildirisi hakkındaki Bakanlığa yöneltilen bir soruya yazılı cevap verdi.

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy, Mısır, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Fransa ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) ortak bildirisine ilişkin, "Takip ettikleri politikalarla bölgesel kaos ve istikrarsızlık peşinde koşan, halkların demokrasi ümitlerini darbeci diktatörlerin fütursuz saldırganlığına kurban etmekte beis görmeyen, ancak hesapları Türkiye tarafından bozulduğunda hezeyana kapılan bir grup ülkenin ikiyüzlüğünün ibretlik bir örneğidir." ifadesini kullandı.

Sözcü Aksoy, Mısır, Yunanistan, GKRY, Fransa ve BAE Dışışleri Bakanları tarafından kabul edilen ortak bildiri hakkındaki Bakanlığa yöneltilen bir soruya yazılı cevap verdi.

Aksoy, şunları kaydetti:

"Mısır, Yunanistan, GKRY, Fransa ve BAE Dışışleri Bakanlarının bugün Doğu Akdeniz ve Libya konusunda yayınladıkları ortak bildirinin, takip ettikleri politikalarla bölgesel kaos ve istikrarsızlık peşinde koşan, halkların demokrasi ümitlerini darbeci diktatörlerin fütursuz saldırganlığına kurban etmekte beis görmeyen, ancak hesapları Türkiye tarafından bozulduğunda hezeyana kapılan bir grup ülkenin ikiyüzlüğünün ibretlik bir örneğidir."

Yunanistan ve GKRY'nin Doğu Akdeniz konusunda Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile diyaloga girmek yerine, konuyla ilgisiz bölge dışı aktörlerden medet ummalarının, ancak

mandacı ve sömürgeci bir mantığın eseri olabiliceğini belirten Aksoy, Türkiye'nin uluslararası hukuk temelinde meşru menfaatlerini korumak amacıyla attığı adımların haksız ve hukuksuz gerekçelerle çarpıtılmasının asla kabul edilemez olduğuna işaret etti.

Aksoy, aynı durumun Mısır için de geçerli olduğunu, bu ülke yöneticilerinin kendi halkının menfaatlerini ve haklarını korumak yerine, bunlardan çoktan feragat etmeyi tercih etmiş gözükmekte olduğuna dikkati çekerek, şöyle devam etti:

"Doğu Akdeniz'le hiçbir alakası olmayan BAE'ni ise diğer ülkelerle bir araya getiren, Türkiye düşmanlığından başka bir şey değildir. Bu ülkenin hem bize, hem Libya'ya karşı sabıkası bellidir. Barış Pınarı Harekatımızla Suriye'de bir terör devletçisi kurma emellerine ağır bir darbe vurduğumuz Fransa'nın ise, bu ruh hali içinde Türkiye'ye karşı oluşturulan şer ittifakının hamiliğine soyunduğu anlaşılmaktadır. Tüm bu ülkeleri akliselime, uluslararası hukuka ve teamüllere uygun hareket etmeye davet ediyoruz. Bölgemizde barış ve istikrar şer ittifakları ile değil ancak samimi ve gerçek bir diyalog ve işbirliği ile tesis edilebilir."

ORTAK BİLDİRİ

Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) ve Fransa, Libya'nın doğusundaki gayrimeşru silahlı güçlerin lideri Halife Hafter'e bağlı milislerin sivil can kayıplarına yol açan saldırılarına değinmeden "Libya'daki taraflara ateşkes çağrısı" yapmıştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Cumhur İttifakı'nı daha da güçlendirmeye kararlıyız

**Cumhurbaşkanı Erdoğan, geride bırakılan 4 yıla yakın sürede
Cumhur İttifakı'nın her türlü fitne, iftira, yalan ve tahrik
girişimine rağmen Türkiye'nin ve Türk milletinin bekasına sahip
çıkma ilkesinden taviz vermeden dimdik ayakta kaldığını
vurguladı.**

MHP'lilere ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile Cumhur İttifakı'na destek veren tüm kesimlere şükranlarını sunan Erdoğan, şöyle devam etti:

"Mesele ülke ve millet olduğunda diğer her şeyi teferruat olarak gören bir anlayışla Cumhur İttifakı'nı daha da güçlendirmeye kararlıyız. Türkiye'nin maruz kaldığı tüm saldırılara rağmen, hedeflerinden şaşmamasından rahatsız olan çevrelerin hiçbir oyunu bu kutlu yürüyüşü bozmaya yetmeyecektir. Sınırlarımıza yönelik tehdit ve tacizleri püskürtmeye, terör örgütlerini ve Türkiye düşmanlığıyla maruf güçleri bizzat yuvalarında bozguna uğratmaya devam edeceğiz. Akdeniz'deki, Kıbrıs'taki, Ege'deki haklarımızı ve çıkarlarımızı korumayı sonuna kadar sürdüreceğiz. Meydanı FETÖ'den PKK'ya, Ermeni ve Rum lobilerinden Körfez kaynaklı husumet odaklarına kadar şer güçlerin hiçbirine bırakmayacağız. Yurt dışındaki finans kuruluşlarını kullanarak ekonomimizi çökerteceklerini, ayaklarımıza prangalar vuracaklarını, bizi köşeye kıştırabileceklerini sananları, hüsrana uğratmaya devam edeceğiz."

Türkiye'nin 7 yıldır tarihinin en kritik istiklal ve istikbal mücadelesini yürütürken, ellerini ovuşturarak ülkemizin dizlerinin üstüne çökmesini ve böylece sıranın kendilerine gelmesini bekleyenlere aradıkları fırsatı vermeyeceğiz. Demokrasi ve hukuk içinde milletimizden aradıkları desteği bulamayanlar, darbeden dış müdahaleye kadar her türlü faşist yöneme sarılmaları beyhudedir. Milli iradeden yetki alarak meşruiyet kazanmak varken, 70 yıldır defalarca denedikleri şekilde kaostan, terörden, krizden, darbeden, cuntadan, müdahaleden medet umanlara boşuna beklediklerini bir kez daha göstereceğiz. Türkiye'nin terörle mücadelesinin başarısız olduğunu, ekonomisinin çöktüğünü, diplomasisinin çuvalladığını, salgının tırmandığını görmek için adeta yanıp tutuşanlara o duyguyu yaşatmayacağız. Bizim hesaplaşma usulümüz hukuk, hesaplaşma yerimiz sandıktır. 2023 seçimlerinde milli iradenin arkasından dolanmaya çalışanlar bir kez daha milletimizden hak ettikleri cevabı alacaklardır."

"EKONOMİMİZE VE EKONOMİ YÖNETİMİMİZE KURULAN TUZAKLAR"

Cumhur İttifakı olarak 2023'e kadar Türkiye'yi her alanda bölgesinin ve dünyanın lideri yapacak projeleri hayata geçirmeye devam edeceklerini ifade eden Erdoğan, "Allah'ın yardımı ve milletimizin desteğiyle Türkiye'yi dünyanın en gelişmiş 10 ülkesinden biri haline getirme hedefimize ulaşmakta kararlıyız. **Koronavirüs** salgını sonrası yeniden oluşacak küresel yönetim sisteminde Türkiye inşallah hak ettiği yeri alacaktır. Bunun için tek yapmamız gereken birliğimize, beraberliğimize, kardeşliğimize sıkı sıkıya sarılmak ve çok çalışmaktır. Geçmişte uzun yıllar boyunca ülkemizin enerjisini ideolojik, etnik, mezhebi, meşreb ayrışmalarla heba edenlere artık bu fırsatı vermeyeceğiz. Ekonomimize ve ekonomi yönetimimize kurulan tuzakların özellikle gerisindeki sinsî amaçların gayet iyi farkındayız." değerlendirmelerinde bulundu.

İYİ Parti ve HDP'den gizli ittifak tartışması

HDP'li Sırrı Süreyya Önder'in, '2019 yerel seçim kampanyasında kendilerine aracı gönderen İYİ Partililere fikir verdiklerine' dair açıklaması yeni bir tartışma başlattı.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, geçen ay katıldığı bir yayında, "İYİ Parti HDP'yi nereye konumlandırıyor?" sorusuna karşılık, "PKK, terör örgütünün yanına konumlandırıyor. Hep bunu söyledik" demişti. HDP'li Önder ise gazeteci Ruşen Çakır'ın Medyascope yayınında şunları söyledi:

TAKTİK ALDILAR

"Bize aracı gönderen, 'Şurada kiminle çalışalım? Nasıl yapalım?' diye fikrimizi merak eden bir siyasal parti, bugün bize koordinat biçemez. İYİ Parti'yi kastediyorum, 'Bizim nazarımızda şuradadır' diyemez. Bu saygısızlığı bugün yapabiliyorlarsa o gün bizim bu ilkesel şeyi dayatmış olmamamızdır. Biz o gün böyle yapmakla bugün böylesi değerlendirmelerin muhatabı oluyoruz. Dışarıda olsaydım ben de partimin işaret ettiği doğrultuda tutumumu ortaya koyardım. Ama etkim olabildiğince bunu açık ve şeffaf ve ilkeler etrafında yaptırmaya zorladım."

MHP: MASKE DÜŞTÜ

MHP Genel Başkan Yardımcısı İzzet Ulvi Yönter, bunun itiraf olduğunu savundu. Yönter, "Meral Akşener, maskeniz düştü, bak HDP (PKK) ne diyor? İP-HDP-PKK ilişkisi belgeli şekilde tevsik edilmiştir" mesajını paylaştı. İYİ Parti Sözcüsü Yavuz Ağırallıoğlu da Önder ve MHP'ye şu karşılığı verdi: "Siyaset er meydanıdır, film seti değildir. Evlatlarımız birer birer şehit olurken; partimizde, evlatlarımızın katillerine katil diyemeyen HDP'ye fikrini, zikrini sorabilecek bir tane alçak yoktur. Biz, alçaklarla siyaset yapmıyoruz. Varsa gereğini yaparız."

AKŞENER: İSPAT ETMELİDİR

"Bidebunuizle" programında Yavuz Oğhan'ın sorularını yanıtlayan İYİ Parti Lideri Meral Akşener ise şunları söyledi: "Ne benim ne arkadaşlarımın, HDP'ye 'biz nerede ne yapalım' diye bir soru sormuşluğumuz, gayri resmi, resmi kesinlikle yoktur. İsnat eden bunu ispat etmekle görevlidir."

Ali Ekber YILDIRIM

12 Mayıs 2020

Koronavirüsle değişen tüketim alışkanlıkları

Yeni yaşam biçimi yeni alışkanlıkları da beraberinde getirdi. Yaşamımızı, sağlığını daha ne kadar süre ile olumsuz etkileyeceği net olarak bilinmeyen yeni koronavirüsün (COVID-19) önemli etkilerinden birisi de özellikle gıda ürünlerindeki tüketim alışkanlıklarını değiştirmesi oldu. İnsanlar eve kapanınca yaşam biçimleri, tüketim alışkanlıkları ve tercihleri değiştirdi. Koronavirüs sonrası normal yaşama geçildiğinde de bu alışkanlıkların hepsi olmasa da en azından bir bölümünün sürdürüleceği tahmin ediliyor. Bu nedenle, tarım ve gıda üretiminin bu yeni alışkanlıklara uygun yönlendirilmesi, planlanması çok önemli.

Zamanın büyük bölümünü evde geçirenler için değişen tüketim alışkanlıklarını şöyle özetleyebiliriz:

1-EVDEN SİPARİŞ, ONLINE ALIŞVERİŞ

Bir süreden beri yaşamımıza giren ancak koronavirüsün bizi eve hapsedmesiyle evden sipariş-online alışveriş çok yaygınlaştı. Bazıları için zorunlu hale geldi. Daha önce gıda alışverişini için bakkala, markete, manava, pazara giden tüketici bu dönemde zorunlu olarak online alışveriş yapmaya başladı. Normale dönüş olsa bile bu alışkanlık belli oranda devam edecek. Ürünlerin evine kadar gelmesi tüketici için pratik ve zaman kazandıran bir yöntem olarak görülüyor.

2-DONUK VE KONSERVE ÜRÜNLERE TALEP ARTTI

Raf ömrü uzun, donuk, dondurulmuş veya konserve ürünlerine yönelik talepte büyük artış oldu. Bunun en somut örneği balıkta yaşandı. Koronavirüs günlerinde taze balığa erişim zorlaştı. Balık mezatları uzun süre kapalı kalınca tüketici balığa ulaşmakta, balıkçı balığını satmakta zorlandı. Fakat konserve balık, ton balığı adeta yok sattı.

3-EV YAPIMI ÜRÜNLER VE YEMEKLER YENİDEN KEŞFEDİLDİ

Son yıllarda endüstriyel ürünlere tepki olarak evde yoğurt yapımı yaygınlaştı. Koronavirüs ile birlikte ekmek çeşitleri, pide ve diğer unlu mamuller de evde yapılmaya başlandı. Hızlı tüketimin yaygınlaşması, dışarıda yemek- kahvaltı alışkanlığı ile adeta unutulmuş geleneksel ev yemekleri bu dönemde yeniden değer kazandı. Evde yemek yapımı arttı. Eski kuşaklar bildikleri tarifleri yeni kuşaklara aktarıyor.

4- DÖKME ÜRÜNLERDEN PAKETLİ ÜRÜNLERE GEÇİŞ

Birçok gıda ürününde dökme ürün yerini paketli ürünlere bırakıyor. Kuru gıdaların yanı sıra sebze ve meyvede de paketli ürünlere yönelme oldu. Domates, elma, portakal veya diğer meyve ve sebzeler, hatta soğan ve patates bile ambalajlı olarak satılmaya başlandı. Dokunmanın en tehlikeli sayıldığı bu dönemde gıda ürünlerini elle seçerek almak yerine gözle seçmeye, internetten seçmeye zorlanıyor tüketici. Bu nedenle birçok üründe yarım kilo, bir veya iki kiloluk ambalajlarda ürün sunumu ön plana çıkıyor. Bu hem iç piyasada hem de ihracatta önem kazandı. Tüketici manava, markete, pazara gitse bile başkasının ellediği ürünü almak isteniyor.

5- BAKLIYAT ÜRÜNLERİNE YÖNELME SÜRÜYOR

Son yıllarda nohut,mercimek,- kuru fasulye, börülce, bakla gibi ürünlere olan yönelme koronavirüsle birlikte daha çok arttı. Lifli gıda olarak bilinen ve besleyiciliği, uzun raf ömrü nedeniyle stoklanmaya uygun olması bakliyat ürünlerinin tüketimini bu dönem daha da artırdı. Türkiye'nin son yıllarda nohut üretiminde olduğu gibi mercimek, fasulye ve bakla üretimini artırması hem iç tüketim hem ihracat açısından önemli avantajlar sağlayacaktır. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin kırmızı mercimek alım fiyatını geçen yıla göre yüzde 40 artışla ton başına 2 bin 500 liradan 3 bin 500 liraya çıkarması önemli bir adım oldu. Bunun diğer bakliyat ürünlerinde de artarak devam etmesi gerekir.

6- MEYVE VE SEBZE TÜKETİMİ ARTTI

Sağlık uzmanlarının özellikle C vitamini içeren meyve ve sebzelerin koronavirüse karşı bağışıklık sistemini güçlendirdiğine yönelik açıklamaları bu ürünlerin tüketimini artırdı. Portakal, limon, sarımsak, brokoli ve benzeri ürünlere en çok talep edilen ürünler oldu. Meyve ve sebze tüketimi özellikle Avrupa'da geçmişe oranla daha çok arttı. Bu nedenle yaş meyve ve sebze ihracatı için yeni fırsatlar doğdu. Kalıntısız, sağlık sertifikası olan ürünlerin ihracat şansı arttı. Türkiye'nin son yıllarda meyve üretimine yönelmesi önemli bir avantaj. Ancak, aynı zamanda tek tip meyveler yerine çeşitliliği koruyarak üretimin yönlendirilmesi çok önemli. Yaş meyve ve sebzede Türkiye kendine yeterli olduğu gibi ihracatta daha fazla söz sahibi olabilir.

7- TARIM VE GIDA ÜRETİMİNİ SORGULAMA

Bu dönemde tarım ve gıda konusunda bir farkındalık oluştu. Açlık korkusu, gıdaya erişimde sorun yaşanır mı endişesi ile tüketici ülkenin tarımsal üretimini sorgulamaya başladı. Tarımsal üretimin artırılması, üretim planlaması, çiftçinin para kazanması, gıda güvenliği ve benzeri konularda duyarlılıklar arttı.

8- AİLE ÇİFTÇİLİĞİ, KÜÇÜK ÜRETİCİLİĞİN ÖNEMİ

Güvenli gıdaya erişimde aile çiftçiliği, küçük üreticiliğin bu dönemde daha çok öne çıkması bekleniyor. Koronavirüsün ve benzer salgınların doğanın, çevrenin tahrip edilmesi, endüstriyel üretimlerin yaygınlaşması ile ortaya çıktığı fikri yaygınlaşıyor. Bu nedenle şirket tarımı yerine, doğa ile dost aile çiftçiliğinin önemi artıyor. Kooperatifçiliğin değeri anlaşıyor.

9- TOPRAĞA SAHİP OLMA, ÜRETME İSTEĞİ ARTTI

Bu süreçte kendi ihtiyacı olan ürünleri üretme arayışı hızlandı. Balkonunda, evinin önündeki küçük alanlarda bazı bitkileri, sebzeleri yetiştirme hevesi ve isteği canlandı. Tarıma, toprağa ilgi arttı. Bu nedenle tarım toprağı her zamankinden daha değerli hale geldi. Toprağa sahip olma, elindekini koruma bilinci gelişti.

10- TARIMDA DİJİTALLEŞME ARTACAK

Aile çiftçiliğinin ötesinde daha büyük hacimli üretim yapanlar için teknoloji kullanımı artacak. Drone teknolojisi, uzaktan izleme, yönetme, sensör kullanımı gibi teknolojik yatırımları kapsayan yeni arayışların yaygınlaşması bekleniyor. Bu tarım ve gıdada yeni bir dönemin de başlangıcı olacak. Özetle koronavirüsle birlikte değişen tüketim alışkanlıkları, tarım ve gıda konusundaki duyarlılık doğru yönlendirildiğinde daha sağlıklı, güvenilir gıdaya erişim sağlanmış olur. Türkiye, bu konuda çok büyük fırsatlara sahip. O fırsatları değerlendirecek doğru bakışa ve politikalara ihtiyaç var.

Alaattin AKTAŞ

12 Mayıs 2020

İşsizlikte yüzde 13.6 yanılmamasın bu korona vurmamış oran

Şubat ayında yüzde 13.6 olan işsizlik oranı, içinde bulunduğumuz korona koşullarını yansıtmıyor. Bu oran, ocak-şubat-mart aylarının ortalamasını gösteriyor ve korona etkisi çok az.

Aslında koronadan dolayı işsiz kalanlar istatistiklere çok ama çok az yansıyor. Çünkü kısa çalışma ödeneğinden yararlananlar ve ücretsiz izne çıkarılanlar doğal olarak işsiz sayılmıyor. Çalışmaktayken sokağa çıkma yasağı yüzünden bir anlamda işsiz kalanlar da işsiz sınıfına girmiyor.

Şubat ayının işsizlik oranı yüzde 13.6 olarak açıklandı. Bu, hem ocak ayına göre, hem de geçen yılın şubatına göre daha düşük bir oran. İşsizlik geçen yıl şubatta yüzde 14.7, bu yıl ocakta ise yüzde 13.8 düzeyinde gerçekleşmişti.

“Korona yüzünden binlerce insan işsiz kaldı, nasıl oluyor da işsizlik geriliyor” diye düşünenler olacaktır. Dikkat edilirse yüzde 13.6’lık oran, henüz korona belasıyla tanışmadığımız ya da çok az tanıştığımız dönemi kapsıyor.

İşsizlik oranları üç aylık dönemin ortalaması ve ortada kalan ayın verisi olarak açıklanıyor. Dolayısıyla TÜİK’in dün açıkladığı yüzde 13.6’lık oran, ocak-şubat-mart aylarının ortalamasını gösteriyor. Yani bu oranda mart ayının ortasında kendini gösteren, çalışma yaşamına ise martın sonuna doğru etki eden koronanın etkisi çok az.

İşgücü piyasalarında korona yüzünden mart ayının ortasından itibaren bir etki doğduğunu varsaysak bile bu süre üç aylık dönemde altıda bir ağırlığa sahip.

Dolayısıyla şubat ayının yüzde 13.6’lık işsizlik oranında korona etkisi neredeyse yok sayılır.

İşgücü istatistiklerinin hesaplanma yönteminden dolayı mart verisi açıklandığında da gerçek durumu görme şansımız olmayacak. Bir ay sonra mart verisi açıklanacak; ama bu veri şubat-mart-nisan ortalamasını gösterecek. Yani üç ayın yarısı korona etkisinin henüz hissedilmediği dönem olacak.

Mart-nisan-mayıs ortalamasını gösteren nisan verisi açıklandığında korona etkisini büyük ölçüde görebilir hale geleceğiz.

Gerçek işsizlik hiç görülemeyecek

Korona belasının işsizliğe olan etkisini tam olarak hiçbir zaman göremeyeceğiz. Bunun birkaç nedeni var.

Birincisi; biz işsizliği nokta tarih vererek ölçmüyoruz; zaten o şekilde ölçüm de yapılamaz. Yöntem, biraz önce de izah ettik; üç ayın ortalamasını alma şeklinde. Örneğin ABD'deki gibi işsizlik maaşı başvuruları benzeri bir uygulamamız yok ki bu başvurulardan yola çıkarak işsiz sayısını belli bir tarih itibarıyla görme şansımız olsun.

İkincisi; korona yüzünden milyonlarca insan işsiz kaldı ama bunların çoğu işsiz sayılmıyor.

Örneğin çalışmaktayken sokağa çıkmaları yasaklandığı için bir anlamda işini kaybedenlerin sayısı yaklaşık 1.4 milyon. Şimdi 18 yaş altında ve 65 yaş üstünde olan bu kişiler işsiz mi, işsiz; peki bu kişiler iş arayanlar arasında görünüyor mu; hayır. Çünkü bu insanların işi var, niye iş arasınlar ki... Ama sokağa çıkamadıkları için çalışmıyorlar. Sahi bu insanları hangi kategoride ele alacağız.

Üçüncüsü; kendi hesabına çalışmaktayken işyerleri 11 Mayıs'a (düne) kadar kapalı olduğu için işsiz kalan berber ve kuaförler ve buralarda istihdam edilenler... Bu işyerlerinin sahipleri çalışıyor muydu, hayır. Ama bu kişiler de iş aramadıkları için işsiz sayılmıyordu.

Hala kapalı olan ve açılmayı bekleyen lokanta, kafeterya, kahvehane gibi işyerlerinin sahipleri de aynı durumda.

İşsiz ama işsiz sayılmayanlar

İşyerlerinin durumundan dolayı kısa çalışma ödeneğinden yararlananların en azından bir kısmı bir anlamda işsiz ama bu kişiler işsiz sayılmıyor.

İşten çıkarmanın yasaklanması uygulaması çerçevesinde işine son verilemeyen ve ücretsiz izne çıkarılanlar da haliyle işsiz sayılmıyor.

Bu durumdakilerin sayısını tam olarak bilmiyoruz. Ancak kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaları için adlarına başvuru yapılanların sayısı 3 milyonu aştı. Ücretsiz olarak izne çıkarılan kaç kişi var, o ise belli değil. Dolayısıyla bu iki kategoride yer alanların toplam sayısı bilinmiyor.

Şubat itibarıyla resmi işsiz sayısı 4.2 milyon.

Kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaları için başvurulananların sayısı 3 milyon.

Yaşları yüzünden sokağa çıkamadıkları için çalışamayanların sayısı 1.4 milyon.

Ücretsiz izne çıkarılan ve çıkarılacak olan, pratikte işsiz olanların sayısı bilinmiyor.

Bir hesaba göre toplam işsiz sayısı fiilen 10 milyona yaklaşıyor.

Şubat verilerine göre işgücü 31 milyon. Yani 31 milyon kişinin 10 milyonu, bir başka ifadeyle neredeyse üçte biri işsiz.

Ama dedik ya, biz bu oranı resmi verilerde hiçbir zaman göremeyeceğiz.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Şehir hastanesinin yolları yapılıyor Ekrem Bey

12 Mayıs 2020

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun en büyük hatası göreve geldiğinde Başakşehir Şehir Hastanesi'nin bağlantı yollarının yapımını iptal etmek oldu.

Şehir hastaneleri marjinal bir kesim tarafından öcü haline getirildiği için bundan prim sağlayacağını düşünmüş olabilir. Marjinallerin aklıyla hareket edenin yeri bir süre sonra marjinallerin yanı olur. Oysa İmamoğlu, marjinallere prim vermeyen ve herkesi kucaklayan kampanyasıyla seçimi kazanmıştı. Koronavirüsle mücadele sürecinde şehir hastanelerinin önemi ortaya çıkınca, İmamoğlu durumu kurtaracak açıklamalar yapmaya çalıştı. Ancak inandırıcı olmadı. Millet hizmete bakar. "At binenin, kılıç kullananın" diye boşuna dememişler. Ayrıca İmamoğlu'nun "Biz göreve gelmeden 1 yıl önce inşaat durmuştu" şeklindeki açıklamaları da gerçeği yansıtmıyor.

İŞTE FAALİYET RAPORU

İmamoğlu belediye başkanı olduktan sonra hazırlanan faaliyet raporunda, bağlantı yollarının yüzde 92'sinin tamamlandığı ve 2019 itibarıyla bitirilmesinin planlandığı yer alıyor. Peşin hükümlü biri değilim. Faturanın tamamını İmamoğlu'na kesmeden önce bir ayrıntı vermem gerekiyor. 2018 Ağustos ayında doların 7.2'ye tırmanması üzerine bağlantı yollarını yapan firma artan maliyetler nedeniyle aralık ayında işi durduruyor. Büyükşehir belediyesine bir iş planı sunuyor. Plan görüşülüp onaylandıktan sonra çalışmalar tekrar başlıyor. Bir ara ve zaman kaybı yaşanıyor. Ama İmamoğlu, "Kaynak yetersizliği nedeniyle sürece İBB'nin devam etmesi zordu" diyor. İmamoğlu'nun açıklamasına göre şehir hastanesine yapılacak bağlantı yollarının yapımına 580 milyon TL harcanmış. 300 milyon TL'lik bir alacak oluşmuş. Müteahhidin hâlâ alacağı var. Bu miktar İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin altından kalkamayacağı bir yük değil. Hele hastane yolu olunca, hele

insan sağılığı olunca... Bunun lafı mı olur?

Aylık Faaliye...aziran 2019 - Salt okunur

Bu dosyayı düzenleyip değişiklikle...

ş€ 15/34

Tablo 84. İnşaat Aşamasındaki Yol Çalışmalar

İlçe	İşin Adı	Uzunluk (km)	Tahmini Bitiş Yılı	Fiziki Gerç. Oranı (%)
Başakşehir	Kayaşehir Bölgesi Tem Otoyolu - Eski Edirne Asfaltı 1.,3.,4. Ve 5. Etapları Yol	40	2019	92
Başakşehir	Başakşehir İlçesi 3 Nolu Yolu	1	2019	65
Başakşehir	M2B0 -M7B2 Yolları Arası Bağlantı Yolu	1,3	2019	65
Beykoz	Kavacık Kavşağı ve Çevresi Yol Düzenleme	2,2	2019	48
Beykoz	Beykoz Kavacık, Medipol Hastane Yolu	1,3	2019	48
Kadıköy	Fikirtepe İmar ve Ulaşım Yolu Ortak Altyapı	26	2020	92
Maltepe	Başibüyük-Samandıra Arası Yol Kavşak	5	2019	90
Maltepe	D-100 Karayolu Büyükyalı Kavşağı - Pendik Kavşağı Arası Yan yollar Düzenleme	5	2019	44
Pendik	D-100 Karayolu Pendik Kavşağı Çayırova Kavşağı Arası Yan yollar Düzenleme	13	2019	99
Tuzla	Zekeriya köy 1 Cadde - Kilyos Caddesi İmar Yolları	2	2019	85
Sarıyer	Osmangazi Caddesi Ve Yakacık Caddesi Arası İmar Yolu	2,7	2019	72
Sancaktepe	Sultanbeyli Mecidiye Köprüsü ile Pendik Formula Bağlantısı Yolu Arası TEM Yan Yolları Düzenleme	7	2019	60
Sultanbeyli	Kennedy Caddesi KM 2+900 - KM 3+700 Arası Yol	0,8	2019	52

Kaynak: Altyapı Hizmetleri Müdürlüğü, Haziran 2019

Strateji Geliştirme Müdürlüğü Haziran 2019 Bilgi Notu

112

- İmamoğlu'nun belediye başkanı seçilmesinden sonraki faaliyet raporunda Başakşehir Şehir Hastanesi'nin bağlantı yollarıyla ilgili bölüm...

ULAŞTIRMA BAKANI: 20 MAYIS'A YETİŞECEK

Artık bu tartışmalar geride kaldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Başakşehir Şehir Hastanesi'nin yollarının Ulaştırma Bakanlığı tarafından yapılması için talimat verdi. Ne zaman verdi? Nisan ayında. Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu dün hastane yollarında incelemelerde bulundu. "Söz verdiğimiz gibi, 20 Mayıs'ta hastane yolları

ile beraber hizmet vermeye başlayacak" dedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan açılış tarihini 21 Mayıs olarak verdi. 1 Nisan-21 Mayıs arası 51 gün ediyor. Demek ki istenince yapılıyormuş.

Budur işte...

İmamoğlu mazeret üretmese hatta engellense dahi her şeyi göze alıp hastanenin yollarını yapsa, açılışa da Cumhurbaşkanı ile beraber kurdeleyi kesse ne olurdu? Hadi diyelim ki açılışa davet edilmedi. O zaman millet ona gönlünde yer açardı. Demirel, Boğaz köprüsünü yaptı ama açılışa davet edilmedi. Ama millet, "Boğaz köprüsünü Demirel yaptı" dedi.

Millet hizmete bakar, mazerete değil.

TEK Mİ ÇOK MU?

Bu bir çekiliş haberi değil. Barolarla ilgili çalışmadan söz ediyorum. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın cuma hutbesinde zinayı ve eşcinselliği eleştirmesi üzerine Ankara Barosu'nun eşcinselliği savunan ve İslamiyet'i çağlar öncesinden gelen sese benzeten açıklaması, bardağı taşıran son damla olmuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla barolarla ilgili yasal değişiklik için harekete geçilmişti. Baroların temsil oranları ve seçim sistemiyle ilgili çalışmalar bir ölçüde tamamlandı. Ancak tek baro mu olacağı yoksa çoklu baro sistemine mi izin verileceği konusunda son dakikada bir gelişme yaşanmıştı. Aslında tüm hazırlık tek baro sisteminin devam etmesi yönündeydi. Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gece yarısı talimatıyla çoklu baro sistemi de tekrar masaya yatırıldı.

Bu süreçte bir nokta çok önemliydi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, tekli baro sisteminin kaldırılıp alternatif baroya imkân tanıyan sisteme geçilmesi için talimat mı verdi, yoksa çoklu baro önerisinin de yeniden değerlendirilmesini mi istedi? Yaptığım görüşmelerden çıkardığım sonuç, Erdoğan'ın çoklu baro sisteminin de yeniden tartışılmasını istediği yönünde. AK Parti grup başkanvekilleri dün hukukçu milletvekilleriyle yeniden bir araya geldiler. Daha önce enine boyuna tartışılan konu bir kez daha masaya yatırıldı. Avantajları ve dezavantajları konuşuldu. Çoklu baro sisteminin FETÖ, PKK, DHKP-C ve LGBT'ye alternatif baro kurma imkânı getireceği endişesi önplana çıktı. Bu arada 50 baro adına yapılan ortak açıklamada ise çoklu baro sistemine tepki gösterildi. Bunun geçmişte FETÖ'nün projesi olduğunun altı çizildi. Ancak sorun çözüldü mü? Hayır. Bugün Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlığında yapılacak olan MYK toplantısında ele alınacak. Nihai karar bugün yapılacak olan MYK'dan çıkacak.

Fakirlik kısır döngüsü nasıl kırılabilir? (2)

Esfender KORKMAZ

12 Mayıs 2020

Pazar günü yazımda, mevcut verilere dayanarak Türkiye'nin orta gelir tuzağında ve fakirlik kısır döngüsü içinde olduğu tespitini yapmıştım. Bir ülkenin kalkınma süreci içinde en zor olanı bu döngüden kurtulmaktır. Bu döngüye sokan politikaları dışlayıp yeni politikalar uygulamak gerekir. Türkiye, dinamik insanı, stratejik konumu, doğası ve imkanları ile orta gelir tuzağını ve fakirlik kısır döngüsünü hak etmiyor.

20-30 sene önce olsaydı, bu döngüden kurtulmak için yalnızca iktisat politikaları önerebilirdim. Bu gün ise önce bu politikaların altyapısı "**güven**" sorunu öncelik kazanmıştır. Halkın yargıya olan güveni azalmıştır. Halen batı içinde yer almamıza rağmen insan hakları ve siyasi özgürlükler açısından "**özgür olmayan ülke**" statüsüne geriledik.

Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), 2019 yılına ilişkin raporunda; en az 48 gazetecinin tutuklu olduğu Çin ile 47 gazetecinin hapiste olduğu Türkiye'yi "**dünyanın en büyük gazeteci hapishanesi olarak**" tanımladı. Çin'in nüfus bizim 17 katımızdır.

Gazeteciler hapiste olduğu, televizyonlarda türbanlı hanımların "**Bizim aile 50 kişiyi götürür. Listeler hazır**" dediği, partizanların asarız keseriz naraları attığı bir toplumda ekonomik istikrardan söz edemeyiz.

Demokrasi olmadan toplum huzuru olmadan, istikrar önlemleri dikiş tutmaz.

1) Demek ki, önce demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü yeniden kurmamız gerekiyor. Türkiye'nin fakirlik ve orta gelir tuzağından kurtulması için önce en az üç yıl yabancı sermayeye ihtiyacı vardır. Yabancı sermaye önündeki en büyük engel olan güven ortamını yeniden oluşturmak zorundayız. AB ilişkilerini normalleştirmek, Suriye sorununu çözmek zorundayız. Hukuk ve demokrasi sorunlarını çözmek zorundayız. Elbette eskisi kadar yabancı sermaye girişi olmayacaktır fakat geçiş dönemi içinde yabancı sermayeye ihtiyaç olduğu kesindir.

2) İkincisi acil olarak faizleri enflasyon artı yüzde 5 faiz oranına çıkarmalıyız. Bu günkü şartlarda yüzde 16 yüzde 17 seviyesine çıkarmalıyız. Yüzde beş dolayında reel faiz vermeden Türkiye'ye yabancı sermaye gelmez, dolara talep düşmez.

3) Türkiye'de üretim ithal girdiye yüzde 30-40 oranında bağımlıdır. İhracat malı üretimi daha yüksek oranda bağımlıdır. Sermayenin bol olduğu dönemde, sıcak paranın girdiği dönemlerde Türkiye bu tuzağa yakalandı. Şimdi yabancı sermaye girişi olmayınca tökezledik. Kur artışı da çare olmadı. Çünkü güven ortamı olmadığı için ithal girdi yerine kimse içeride yatırım yapmıyor. Yapılması gereken, üç yıllık bir geçiş programı içinde yerli teşvikleri tamamıyla ithal girdileri içeride üretecek işletmelere tahsis etmektir. Hatta önce devlet bu yatırımları yapmalıdır. Sonra dengeye gelince bu yatırımları özel sektöre devredebilir.

4) Bu üç yıllık geçiş dönemi içinde tedrici olarak dalgalı kur politikasını değiştirmeliyiz. Kontrollü kur uygulamalıyız. Merkez Bankası yasasını değiştirmeliyiz. Merkez Bankası hem TL ve hem de kuru gözetmeli ve tam bağımsız olmalıdır.

5) Siyasi popülizm kaynak dağılımını ve gelir dağılımını bozdu. Bunun için ekonomi yönetimini üç yıllık geçiş dönemi içinde teknokratlara bırakmalıdır. Bütçenin hazırlanması ve denetiminde Meclis'in ve Sayıştay'ın yetkileri artırılmalıdır.

6) Bütçeden yardımlara ayrılan fonlarla devlet her şehirde o şehrin kaynaklarına uygun fabrikalar yapmalıdır. Yardım değil iş dağıtmalıyız.

7) Devletin konut politikası değişmeli, yalnızca sosyal konuta yönelmelidir. Yerine sanayileşme, teknoloji üretimi AR-GE'yi geliştirme politikalarına odaklanmalıdır.

İbrahim Kahveci

Toplum fakirlik isterse

Kapitalizmin temeli nedir diye sorarsanız ‘çıkar maksimizasyonu’ derim. Herkes kendi çıkar ve menfaati peşinde koşarak, imkanlarını en yükseğe taşımaya çalışırlar.

Böylece kapitalist sistem oluşur.

Çıkar ile hile ve hırsızlık aynı şey değildir.

Çıkar peşinde koşmak, verimliliğin de merkezini oluşturur. Örneğin tüketicinin düşük fiyat isteği sayesinde üretici baskı altında kalarak daha verimli üretime gider.

İstekler sınırsız ama kaynaklar sınırlı ise bu istek ve kaynakların optimizasyonu iktisat biliminin ana konusu olur.

Ama bütün bu işler buraya kadar.

Şimdi yukarıda yazıklarımın hepsini unutun.

Yani insanların kendi çıkarlarını en üste taşıma isteğinin kaybolduğunu düşünün. Nasıl olur? mu diyorsunuz?

Bakınız Venezuela örneğine.

Orada insanlar kendi çıkarları yerine fakirliği tercih ettiler. Orta sınıf olacakları anlatmaya çalıştı ama olmadı. Orta sınıf ülkeyi terk etti, kalanlar da fakir-yoksul ve aç bir şekilde kala kaldı.

Bir toplum fakirliği gerçekten ister mi?

Fakir ve aç kalmayı, evlatlarının geleceğinin karanlık kalmasını...

Arjantin 1900’lü yıllarda dünyanın en müreffeh ülkelerinden biriydi. Şimdilerde ise sıkça borçlarını ödeyemeyen bir yolsuzluk ülkesi durumunda.

Ya Brezilya?

Bolsonaro ile adeta yeni bir maceraya atılmış durumda. Lula sonrası zaten hiç de iyi olmamıştı.

Bir toplum nasıl fakirlik isteyebilir?

Mesela 1991 seçimleri aslında toplumsal fakirliğe açılan bir kapıydı. Erken emeklilik ile kişisel olarak kazanç olsa bile toplumsal olarak fakirleşmiş bir ülke yoluna girmiştik.

Toplumların refahı için tıpkı bireylerin refahında olduğu gibi kaynakların verimli kullanılması esastır. Sofrada yemek yokken lüks avize yatırımını ne kadar makul olabilir?

Toplumlar da tıpkı bireyler gibi ihtiyaç halinde yabancı kaynaklara başvurabilirler. Burada da aslolan güvendir tabii.

Mesela güven sağlanamadığında yabancı kaynağın maliyeti de oldukça yükselebiliyor. Hatta bazı noktalarda maliyete bile bakmadan “Size zırnık yok” diyebiliyorlar.

Çünkü güven tamamen bitmiş oluyor da o yüzden.

Bir hesap yapmamız gerekiyor. Çok basit aslında.

Şubat 2018-Şubat 2020 karşılaştırması.

15-64 yaş nüfus 1 milyon 46 bin kişi artış gösteriyor.

2018 Şubat’ında çalışabilir yaş aralığındaki her 100 kişiden 57,3 kişi iş gücüne katılım sağlıyor. Yani 1 milyon 46 bin artan nüfusun 600 bin kişisi iş gücü piyasasında çalışmaya çıkmış olmalıydı.

Eğer bu şekilde olsaydı bu kişiler iş bulamayacak ve işsizler hanesine yazılacaktı. Çünkü 2018 Şubat - 2020 Şubat arasında çalışan sayısı 27 milyon 330 bin kişiden 25 milyon 993 bin kişiye gerilemiş durumda.

Tam 1 milyon 337 bin kişinin mevcut işini kaybettiği ve 600 bin kişinin de nüfus artışıyla işsiz kaldığı bir durum oluşacaktı. Zaten Şubat 2018’de 15-64 yaş aralığında 3 milyon 328 bin işsiz vardı. Böylece işini kaybedenler ve artan nüfustan işsiz kalanlar sonucu işsiz sayısı şöyle olacaktı:

Şubat 2018 İşsizler: 3 milyon 328 bin

Mevcut işini kaybedenler: 1 milyon 337 bin kişi

Nüfus artışından dolayı iş arayanlar: 600 bin kişi

Toplam işsiz: 5 milyon 265 bin

Ve böylece 15-64 yaş grubunun işsizlik oranı %16,8 olacaktı. Oysa TÜİ bu işsizlik oranını %13,9 olarak açıkladı.

İyi ama önceki gece FSM Köprüsünden intihar amacı ile atlayan vatandaşımızın da dertlerini böyle çözebiliyor muyuz?

Ne dersiniz?

Bu hesabı neden yaptık?

Çünkü bir hafıza sorununuz var. Ne olduğunu ve olacağını ya görmüyoruz ya da görmek istemiyoruz.

Sahi IMF Lobileri ile görüşen mi IMF'ci olur, yoksa IMF ile en büyük ve ağır programı imzalayıp Kemal Derviş'i Türkiye'ye çağırın mı?

Ya da bir başka soru ile bitirelim: Bir toplum fakirliğe razı olabilir ve zenginliği istemeyebilir mi?

12 Mayıs 2020, Salı **BAŞYAZI** MEHMET BARLAS

Yeni Türkiye’de salgına karşı önlemler almak zor tercihlere dayanıyor

Salgına karşı alınan önlemlerde yumuşamaya gidilirken rastlanılan görüntüler aldatıcı olabilir... Örneğin AVM'lerin kapılarındaki kuyruklara bakıp, **"Demek bizim toplumumuz bu kadar basitleşti. Eskiden olsa Direklerarası'ndaki sanatçıları özlerlerdi"** diyerek bugünün toplumunu hafife alanlar yanırlar.

Dünya ve Türkler

Gazetecilik yaşamımda rastladığım vatandaşları hatırlıyorum. Bir keresinde Tokyo'dan İstanbul'a uçarken, uçakta 30 Türk vardı. Bir diğer yolculukta da Yeni Delhi'deki bir otelde Türklere rastlamıştım. Amerika'da, Avrupa'da hep vatandaşlarıma rastlamıştım ve hepsi bulundukları ülkelerde iş yapıyorlardı.

Durgun değiliz

Yani, eski [Türkiye](#)'nin ya da Osmanlı'nın toplumsal yapıları bugüne göre çok daha durgundu. Fetihler dolayısıyla gidilen ülkelere yerleşenler, sonunda geri dönüp bir Anadolu kentine yerleşirlerdi. Balkan Savaşı benzeri bozgunlar, kitlesel göçlere dayanırdı. Oysa bugün dünyanın her köşesinde aktif bir Türk nüfus var.

Zor kararlar

Bir başka açıdan baktığınızda, hükümetin aldığı yumuşama adımlarının belirlenmesinin kolay olmadığını görebilirsiniz. Sadece THY'nin yurt dışına gidenlere ilişkin rakamlarına bakın, ne dediğimi anlarsınız. Yahut evden çıkma yasaklarının hangi işletmeleri ne ölçüde vurduğunu gözlemlerseniz, bu gün

Türkiye'yi yönetmenin ne tür riskler taşıdığını görebilirsiniz.

Açıklamayı beklerken

Kısacası AVM'lerin kapılarındaki kuyruklara bakıp, işi basit görmeyelim. Bu satırları yazdığım sırada Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, Cumhurbaşkanı [Recep Tayyip Erdoğan](#) başkanlığında toplanmıştı... Erdoğan'ın, Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı'nın ardından açıklama yapması bekleniyordu. Bakalım Erdoğan'ın açıklayacağı yumuşama adımları ne kadar yumuşak olabilir?